

ÇED HİZMETLERİ VE ÇEVRE İZİN İŞLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

A. ÇED(Cevresel Etki Değerlendirmesi) HİZMETLERİ:

ÇED Tanımı: “Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar” olarak yer almaktadır.

ÇED Amacı: Ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmaksızın, çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında koruyarak, yeni proje ve gelişmelerin; çevreye olabilecek sürekli veya geçici potansiyel etkilerinin sosyal sonuçlarını ve alternatif çözümlerini, ilgili tüm tarafların görüş, kaygı ve önerilerini de dikkate alarak işletme öncesi, işletme sırası ve işletme sonrasının da değerlendirilmesinin, izlenmesinin ve denetlenmesinin yapıldığı bir süreçtir.

İlk olarak 7/2/1993 tarihinde yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi(ÇED) Yönetmeliği günümüze kadar, 23/6/1997, 6/6/2002, 16/12/2003 ve 17/07 2008 tarihlerinde revize edilmiştir. ÇED Yönetmeliğindeki bazı maddeler ile ÇED Yönetmeliğine giren faaliyetlerin yer aldığı EK-I ve EK-II listelerindeki değişiklikleri içeren son revizyon 30/06/2011 tarih ve 27960 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

ÇED yönetmeliğine tabi projeler/faaliyetler EK-I (Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi) ve EK-II (Seçme Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesi) olarak ayrılmış olup bu sektör grupları:

- Kimya, petrokimya, ilaç ve atıklar,
- Sanayi tesisleri,
- Tarım, orman, su kültürü ve gıda,
- Ulaşım, altyapı ve kıyı yapıları,
- Enerji,
- Turizm, konut,
- Madencilik,

olarak 7(yedi) alt sektör grubunda değerlendirilmektedir.

ÇED Yönetmeliği Genel Uygulama Prensipleri:

Çevresel Etki Değerlendirmesi yapılmaksızın başlanan faaliyetler Çevre Kanununun 15. Maddesi ve ÇED Yönetmeliğinin 19. maddesi gereğince faaliyet durdurma ve Çevre Kanununun 20. maddesi gereğince idari para cezası, ÇED Raporu veya Proje Tanıtım Dosyasında taahhüt

edilen hususlara uyulmadığının tespit edilmesi durumunda ÇED Yönetmeliğinin 19 (b) maddesi ve Çevre Kanununun 20 (e) maddesi gereğince idari işlem ve idari para cezası uygulanmaktadır.

Herhangi bir konuda yapılması planlanan projeler için faaliyet öncesi ve/veya faaliyete başlanmış ve işletme halinde olan tesislerin kapasitelerinde yapılacak herhangi bir değişiklik durumunda faaliyet sahibi tarafından;

ÇED Yönetmeliği EK-I’de yer alan projeler için ÇED Raporu (Yönetmeliğin EK-III’ünde yer alan Genel Formatı esas alınarak), EK-II ‘de yer alan projeler için ise Proje Tanıtım Dosyası (Yönetmeliğin EK-IV’ündeki Seçme, eleme kriterleri esas alınarak) Bakanlığımızdan Yeterlilik Tebliğine göre yetki almış kurum ve kuruluşlara hazırlatılarak Bakanlığa(Ek-I) / Valiliğe(Ek-II) sunulması zorunludur.

Bu Yönetmelik kapsamında ya da kapsamı dışında bulunan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesi halinde, kapasite artış toplamı bu Yönetmeliğin EK-II’sindeki eşik değer veya üzerindeki projeler, seçme eleme kriterlerine tabi, Ek-I deki eşik değerini sağlanması halinde ise ÇED Raporu hazırlanması gerekmektedir.

ÇED Yönetmeliği hükümlerine tabii projelere verilen “ÇED Olumlu” ya da “ÇED Gerekli Değildir” kararları faaliyete başlanması için yeterli olmayıp, söz konusu projeler ile ilgili verilen kararlar nihai izin ve onay niteliğinde değildir. Bu nedenle, mer’i mevzuat uyarınca ilgili kurum ve kuruluşlardan gerekli izin, onay, görüş ve/veya ruhsatların alınması gerekmektedir.

1. İlimizdeki Faaliyetlerin ÇED Yönetmeliği Kapsamındaki Genel Durumu:

İlimizde ÇED Yönetmeliği kapsamında değerlendirilen tesisler çoğunlukla **madencilik, turizm ve gıda** alanında olup şu ana kadar;

*11 adet, gerçekleştirilecek faaliyete Bakanlıkça “ÇED olumlu” kararı verilmiştir.

*1 adet tesisin ÇED Raporu süreci devam etmektedir.(Bakanlıkça),

*84 adet Bakanlıkça(Mülga Çevre ve Orman Bak.) , 124 adet Müdürlükçe olmak üzere toplam **201 adet “ÇED Gerekli Değildir Kararı”** verilen tesis bulunmaktadır.

*2012 Yılı içinde 16 adet tesise “ÇED Gerekli Değildir Kararı” verilmiştir.

*14 tesisin ÇED süreci halen devam etmektedir.

1.1. 16.11.2007-2012(13.12.2012) tarihleri arasında ÇED Gerekli Değildir Kararı(ÇGDK) Verilen Faaliyetler:

FAALİYET	SAYISI
1.Madencilik	62
2.Enerji	10
3.Sanayi	26
4.Turizm	5

5.Tarım ve Gıda	13
6.Konut	3
7.Kimya, petrokimya, ilaç ve atıklar	5
TOPLAM	124

1.2. 2002 Yılı İtibariyle Bakanlık / Müdürlük olarak ÇED Yönetmeliği Kapsam Dışı(KD) Verilen Faaliyet Sayıları:

Yıl	Sayı
2002-2006	12
2007	43
2008	50
2009	49
2010	75
2011	60
2012	46
TOPLAM	335

1.3 MADENCİLİK:

İlimizde maden ocağı olarak çoğunlukla pomza, kum-çakıl ve bazalt ocakları bulunmaktadır. Ayrıca kömür, traverten ve tuz ocakları da mevcuttur:

1.3.1. Pomza Ocakları:

MTA'nın arama çalışmalarına göre İlimizdeki pomza rezervi 450.000.000 m3'tür. Acıgöl, Ürgüp, Derinkuyu arasındaki bölgeden pomza çıkarılmakta olup, önemli miktarlarda ihraç edilmektedir. Pomza ocaklarının ilçelere göre dağılımı şu şekildedir:

İLÇE	ADET
Merkez	17 (ÇGDK) + 5 (KD) = 22
Derinkuyu	3 (ÇGDK) = 3
Avanos	-
Ürgüp	8 (ÇGDK) + 2 (KD) = 10
Gülşehir	-
Hacıbektaş	-
Kozaklı	-

Acıgöl	-
TOPLAM	28 (ÇGDK) +7 (KD)= 35

1.3.2. Kum-Çakıl Ocakları:

İlimizde çok sayıda kum-çakıl ocağı bulunmakta olup, hammaddeleri orta kalitededir ve yaklaşık 20 milyon m3 rezerv vardır. Kum-çakıl ocaklarının ilçelere göre dağılımı şu şekildedir:

İLÇE	ADET
Merkez	6 (ÇGDK)
Derinkuyu	-
Avanos	6 (ÇGDK)
Ürgüp	2 (ÇGDK)
Gülşehir	13 (ÇGDK)
Hacıbektaş	-
Kozaklı	-
Acıgöl	2 (ÇGDK)
TOPLAM	29

1.3.3. Taş Ocakları:

İlimizde yapı taşı ocakları Merkez İlçede, bazalt ocakları ise Merkez İlçe ile Ürgüp İlçesindedir. Bazalt ocak alanlarında konkasör tesisleri de bulunmaktadır. Taş ocaklarının dağılımı şu şekildedir:

İLÇE	ADET
Merkez	16 (ÇGDK) + 1 (KD) = 17
Derinkuyu	-
Avanos	5 (ÇGDK) + 1 (KD) = 6
Ürgüp	2 (ÇGDK) = 2
Gülşehir	-
Hacıbektaş	-
Kozaklı	-
Acıgöl	2 (ÇGDK) + 3 (KD) = 5
TOPLAM	25 (ÇGDK) + 5 (KD) = 30

1.3.4. Diğer Maden Ocakları:

İlimizde tuğla yapımında kullanılan kiremit kili ocakları, kömür, traverten-mermer, kireç-kalker taşı, altın ve tuz maden ocakları da bulunmaktadır. Bu ocakların dağılımı şu şekildedir:

MADEN OCAĞI	ADET
Kömür	3
Tuğla Kiremit Kili	5
Traverten - Mermer	17
Kireç taşı - Kalker	8
Altın	1
Tuz	2
TOPLAM	36

1.4. TURİZM VE KONUT: İlimizde turizm ve konutla ilgili yönetmelik kapsamında 6 adet toplu konut ve 20 adet otel olmak üzere toplam 26 adet faaliyet bulunmaktadır. Merkez İlçede 1 adet toplu konut ÇED Süreci devam etmektedir.

1.5. GIDA: İlimizde 9 adet içki, 28 adet süt ürünleri üretim tesisi, 1 adet sirke üretim tesisi ile 6 adet tavuk yetiştirme-yumurta tavukçuluğu tesisi olmak üzere toplam 43 adet gıda tesisi bulunmaktadır.

1.6. SANAYİ: İlimizde Yönetmelik kapsamında 7 adet sanayi tesisi (hazır beton santrali, boru ve profil üretim tesisi, yapay taş üretim tesisi) bulunmaktadır.

1.7. ENERJİ (HES ve İletim Kanalları): İlimizde ÇED Yönetmeliği kapsamında olan 4 adet nehir tipi santral bulunmaktadır. Santraller Ürgüp İlçesi Sarıhıdır Köyü, Avanos İlçesi Bozca Köyü ve Tuzköy Kasabasındadır. Bozca Köyündeki santralde su tutulmakta ve işletilmektedir. Diğer santrallerin inşaatları sürmektedir. Tesisler Müdürlüğümüzce denetlenmekte olup 2010 yılında Molu Enerji Üretim A.Ş.'ne taahhüt ihlalden dolayı 20/e maddesi gereğince 13.226 TL idari para cezası uygulanmıştır. 2011 yılında Baten Enerji Üretim A.Ş.'ne taahhüt ihlalden dolayı 20/e maddesi gereğince 14.244 TL idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca 2 adet enerji iletim tesisi bulunmaktadır.

FAALİYET SAHİBİ	FAALİYET ADI	ADRESİ	KARAR TARİHİ	KARAR
Senerji Enerji Üretim A.Ş.	Bayramhacılı Barajı, HES ve Malzeme Ocakları	Avanos İlçesi Bozca Köyü	23.08.2007	ÇED Olumlu
Molu Enerji Üretim A.Ş.	6,4 MW HES için yatak düzenleme	Ürgüp İlçesi, Sarıhıdır Köyü	18.12.2009	ÇED Gerekli Değildir

	ve beton santrali			
Molu Enerji Üretim A.Ş.	Kurulu Gücü 21,6 MW Olan Nehir Tipi HES ve Hazır Beton Santral	Ürgüp İlçesi, Sarıhıdır Köyü	03.06.2010	ÇED Gerekli Değildir
Baten Enerji	Tuzköy HES Projesi	Gülşehir İlçesi, Tuzköy Kasabası	01.12.2009	ÇED Gerekli Değildir
Ares Elektrik Üretim Ltd. Şti.	Hasankale Regülatörü	Avanos İlçesi Bozca Köyü	-	ÇED Kapsam Dışı
TEİAŞ Genel Müdürlüğü	154 kV Derinkuyu-Tümosan Elektrik İletim Hattı(EİH)	Aksaray ve Nevşehir (Derinkuyu sınırları içerisinde)	08.12.2011	ÇED Olumlu
TEİAŞ Genel Müdürlüğü	154 kV GEYCEK RES (Rüzgar Enerji Santrali) ve İletim Hattı	Kırşehir ve Nevşehir (Hacıbekaş, Avanos ve Gülşehir sınırları içerisinde)	16.08.2012	ÇED Olumlu

1.8. KİMYA, PETROKİMYA, İLAÇ VE ATIKLAR: İlimizde 2 adet yağlı kablo, 1 adet de varil geri kazanım tesisi olmak üzere toplam 3 adet atık geri kazanım tesisi ve 1 adet de ambalaj atığı toplama-ayırma ve geri dönüşümü yapan tesis bulunmakta olup hali hazırda faaliyettedirler. Ayrıca; Acıgöl İlçesi OSB de, özel bir firmaya “PCB Arındırma, hurda metal işleme, tehlikeli ve tehlikesiz atık geri kazanım ve elektronik atık işleme tesisi” projesi için ÇED Gerekli Değildir Kararı verilmiştir.

1.9. ULAŞIM, ALTYAPI VE KIYI YAPILARI: İlimizde ÇED Yönetmeliği Ek-1 listesinde bulunan “Antalya-Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri Demiryolu Projesi” ile ilgili ÇED Süreci Bakanlıkça devam ettirilmektedir.

2. ÇED Yönetmeliği Çerçevesinde Yerinde İnceleme ve İzleme-Kontrol Sonuçları:

2009 yılında 22 tesiste, 2010 yılında 23 tesiste, 2011 yılında 17, 2012 yılında Bakanlık ile birlikte 6 tesiste, Müdürlük olarak ise 15 tesiste izleme ve kontrol yapılmıştır.

Bu çalışmalar sonucunda, Çevre Kanunu'nun 20. Maddesinin tüm alt bentleri gereğince uygulanmış olan cezalar Bakanlığın Ekim-2012 tarihinde yayınladığı yeni teşkilat yapısı nedeniyle Çevre Yönetimi ve Çevre Denetimi Şube Müdürlüğü tarafından takip edilmektedir.

B. ÇEVRE İZİN İŞLERİ :

Çevre Kanununca Alınması Gereken izin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmelik kapsamında Ek-I listesi ile Ek-I ve Ek-II faaliyetlerinin her ikisinin de bulunduğu tesisler Bakanlıkça; sadece Ek-II faaliyeti gerçekleştiren tesisler ise Müdürlükçe değerlendirilmektedir.

İzin süreci 2 adımda gerçekleşmektedir. 1.Adım Geçici Faaliyet Belgesi, 2.Adım ise Çevre İzin veya Çevre İzin/Lisans Belgesi sürecidir. Firmalar, Ek kapsamına göre internet ortamında(e-izin sayfası) Bakanlığa veya Müdürlüğe, öncelikle Geçici Faaliyet Belgesi(GFB) için başvuru yapmaktadırlar. Bu süreç 1 ayda tamamlanmaktadır. Başvurusu olumlu sonuçlanan firmalara GFB, internet ortamında e-imza ile gönderilir. GFB' nin geçerlilik süresi alındığı tarihten itibaren 6(altı) aydır. Bu 6 ay içerisinde, firma tarafından Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi için -yine internet ortamında- başvuru yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla 2 adım içim toplam süreç 1(bir) yıl olarak belirlenmiş olup firmalar, GFB aldıktan sonra faaliyetlerine başlayabilmektedirler. Buna göre İlimizde bugüne kadar;

- 33 firma tarafından toplam 57 adet GFB başvuru yapılmış,
- İl Müdürlüğümüzce 46 başvuru değerlendirilmiş ve 14 adet GFB verilmiş;
- Bakanlıkça 11 adet GFB başvurusu değerlendirilmiş ve 5 adet GFB verilmiş,

olup toplam 19 firmaya GFB verilmiştir.

-Müdürlükçe 1 adet tesisin belgesi muafiyet sebebiyle iptal edilmiş olup 2 tesisin de başvurusu değerlendirilmektedir.

-Bakanlıkça değerlendirilen ve GFB lerini almış 5 firma tarafından Çevre İzin ve Lisans Belgesi başvurusu yapılmış ve 1 firmaya belgesi verilirken 4 firmanın başvurusu değerlendirmektedir.